

Autorii acestei ediții:

- Adrian Lupușor
- Victoria Vasilescu

Realitatea economică este o publicație economică lunară ce identifică cele mai importante evoluții economice și politice din Republica Moldova. Cititorii săi sunt decidenții de politici, directorii executivi ai companiilor locale, străine și ai băncilor comerciale, reprezentanții instituțiilor internaționale, ambasadelor și partidelor politice, jurnaliștii economici.

Acronime și abrevieri: f-a-p – față de anul precedent; f-t-p – față de trimestrul precedent; f-l-p – față de luna precedentă; s-p – sfârșitul perioadei; T4'07 – trimestrul patru 2007; Ian:09 – ianuarie 2009; BNS – Biroul Național de Statistică; ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă; BNM – Banca Națională a Moldovei; MDL – leul moldovenesc (valuta națională); p.p. – puncte procentuale.

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere și netriviale, fapt ce va permite instituției să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective și să promoveze în mod eficient idei și soluții inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul transformării economice, dezvoltării societale și integrării europene.

Date de contact:

a.: MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Columna 133, oficiul 1

t.: 373 22 -930014

f.: 373 22 -929994

e.: info@expert-grup.org

w.: www.expert-grup.org

■Evoluția Indicelui Compozit Anticipator

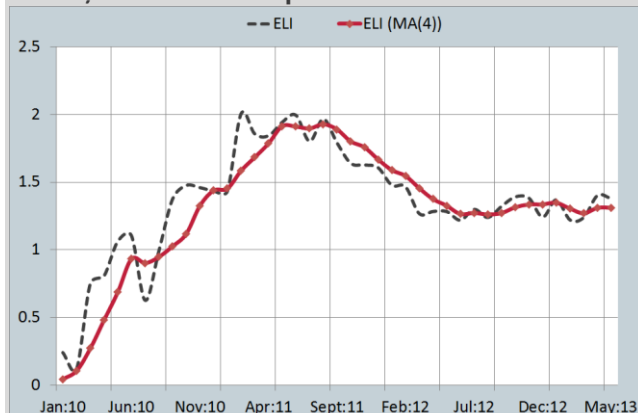
Indicele Compozit Anticipator (ICA), actualizat pentru Mai:13, prezintă o revigorare minoră, susținută în principal de o expansiune dinamică a creditării, remitențelor și a consumului. Astfel, se confirmă primele semne ale redresării economice de la începutul anului curent, cu o creștere anuală a PIB-ului de 3,5% în Q1:13.

În Mai:13, volumul total al creditelor noi a crescut cu 19,2% f-a-p, imediat după o creștere masivă de 24,8% f-a-p în Apr:13. Principala contribuție a avut-o expansiunea creditării în monedă națională pentru companii, care a crescut cu 60,5%, în timp ce creditele în valută străină acordate companiilor s-au redus cu 33,9% f-a-p. În perioada lunilor Ian-Mai:13, totalul remitențelor a înregistrat o creștere robustă de 10,6% f-a-p, cu o creștere a ponderii transferurilor din Rusia și o scădere a ponderii celor din UE. Astfel, ponderea transferurilor în ruble rusești a crescut de la 25,9% în Ian:13 la 30,5% în Mai:13. În Mai:13, masa monetară aflată în circulație a crescut cu 24,5% f-a-p, o creștere impresionantă, dar și periculoasă în același timp. Pe de o parte, această situație denotă o redresare a consumului, iar pe de altă parte creează presiuni inflaționiste pe termen lung. Prin urmare, o provocare majoră cu care se confruntă banca centrală este menținerea stabilității prețurilor pe fondul persistenței lichidităților abundente din economie. Este important ca acest risc să fie abordat și de alte instituții de resort (de ex. Ministerul Economiei) care, prin eforturi comune, ar trebui să îmbunătățească climatul de afaceri pentru a canaliza masa monetară spre activități investiționale.

Pe partea negativă, portofoliile băncilor rămân afectate de o pondere destul de mare a creditelor neperformante (12,9% în Mai:13, de la 12,6% în Apr:13) și exporturile rămân volatile, cu o scădere de 8,7% f-a-p a exporturilor către CSI în Apr:13. Mai mult decât atât, problemele financiare nerezolvate de la Banca de Economii și litigiile juridice dintre acționarii Moldova Agroindbank pun în pericol stabilitatea sectorului bancar.

Per ansamblu, indicatorul economic de anticipare rămâne volatil, relevând incertitudinea ridicată privind perspectivele macroeconomice interne. Mai mult, anomaliile climatice recente ar putea afecta redresarea sectorului agricol așteptată pentru anul curent, ceea ce ar putea avea urmări directe asupra creșterii economice. Prin urmare, orice intenții de majorare a previziunilor privind creșterea PIB-ului în anul curent, care de obicei sunt tentante pentru oficiali, trebuie tratate cu maximă precauție.

Graficul 1. Indicele Compozit Anticipator, date brute și media mobilă pe 4 luni

Sursa: CALCULELE EXPERT-GRUP, în baza datelor BNM, BNS și Logos-Press;

■ Principalele cifre și date economice

Agricultura. În primele cinci luni ale anului 2013, guvernul a cheltuit pentru alocațiile bugetare destinate agriculturii doar 47,5% din suma planificată, fiind printre cele mai mici rate de execuție comparativ cu alte sectoare. Majoritatea fondurilor au fost utilizate pentru subvențiile regulate destinate achiziționării factorilor de producție, în timp ce cheltuielile pentru infrastructura rurală și dezvoltarea tehnologiilor au fost mult mai mici. Totuși, datele internaționale arată că eficiența subvențiilor pentru achiziționarea factorilor de producție este de obicei de câteva ori mai mică decât eficiența investițiilor în bunuri publice, cum ar fi cercetarea și extinderea agricolă, drumuri rurale și sisteme de irigare, etc.). În Q1:13, valoarea totală a producției agricole a scăzut cu 3,5%, iar exporturile au crescut cu 23% și importurile cu 10,5% f-a-p. În perioada lunilor ianuarie-aprilie 2013 exporturile de alimente și animale vii s-au plasat pe locul al doilea, reprezentând 18,1% din valoarea totală a exporturilor; importurile de alimente și animale vii au constituit 11,0% din totalul importurilor.

Industria. În perioada lunilor Ian-Apr:13, indicele producției industriale crescute cu 106,4% f-a-p, în mare parte datorită creșterii spectaculoase de 123,5% f-a-p din din Apr:13. Dintre toate ramurile industriale, cea mai mare creștere în perioada lunilor Ian-Apr:13 a avut-o "Fabricarea produselor de morărit" (de la 119,2% în ianuarie la 214,4% în aprilie), urmată de "Fabricarea altor produse din minereuri nemetalice" (de la 160,9% la 205,8%), "Băuturi alcoolice distilate" (de la 121,8% la 193,6%), dar și "Fabricarea mașinilor și aparatelor electrice" (de la 108,3% la 181,6%) și "Fabricarea de produse pe bază de tutun" (de la 63,2% la 168%).

Serviciile. În Q1:13 serviciile au reprezentat 65,1% din PIB, cu 2,8 p.p. mai mult față de Q1:12, în concordanță cu structura tradițională a economiei naționale. Acest fapt denotă și starea precară a sectoarelor de bunuri comercializabile (agricultura și industria), ceea ce subminează potențialul de export al țării. Valoarea adăugată brută din sectorul serviciilor a crescut cu 2,8 p.p. f-a-p, determinând o creștere a PIB-ului cu 1,9 p.p. În Q1:13, construcțiile au înregistrat cea mai mare creștere a volumului de lucrări (+10,5%), urmate de comerțul cu ridicata și cel cu amănuntul (+3,5%), alte servicii (+2,3%), transporturi și comunicații (+1,8%). Circulația mărfurilor a crescut în Mai:13 cu 2,3% f-l-p și cu 3,8% f-a-p. Aceeași lună s-a dovedit mai nefavorabilă pentru întreprinderile de transport feroviar, rutier, fluvial și aerian, domeniu în care circulația mărfurilor a crescut cu 0,6% f-l-p și cu 0,8% f-a-p. În perioada lunilor Ian-Mai:13, pe calea ferată au fost transportate 1,6745 milioane tone de mărfuri (+22,4% f-a-p). Dintre "celelalte servicii" din PIB, în Q1:13 au înregistrat creșteri semnificative alte activități de servicii casnice colective, sociale, personale și private (+12,2%), activitățile întreprinderilor imobiliare, de arendă și de afaceri (+6,6%), hotelurile și restaurantele (+3,0%). Creșteri ușoare ale volumului de activitate s-au înregistrat în asistența medicală și socială (+0,9%) și activitățile financiare (+0,7%). În același timp, s-a înregistrat o scădere a VAB în educație (-2,9%) și administrație publică (-1,8%) f-a-p.

Veniturile și cheltuielile gospodăriilor. În Apr:13 veniturile nominale medii brute au crescut cu 11,6%, până la 3739,7 lei, iar salariul real a crescut cu 6,8% f-a-p. Venitul personal disponibil total (VPD), reprezentând suma medie de bani disponibilă pentru cheltuieli și economii după scăderea impozitelor pe venit, a constituit în Q1:13 1559,8 lei pe gospodărie pe lună. Salariile continuă să fie cea mai importantă sursă de venit, constituind 42,5% din volumul total al veniturilor disponibile. Veniturile gospodăriei din mediul urban a fost în medie de 787,1 lei, de 1,7 ori mai mare decât în mediul rural. În mediul urban salariile reprezintă sursa principală de venit, constituind 53,6% (56,8% în T1:12), urmată de beneficiile sociale - 17,0% (14,7% în Q1:12). În zonele rurale, la fel, salariile reprezintă sursa principală de venit (28,9%), însă ponderea acestora este de aproape două ori mai mică decât în zonele urbane, veniturile din activități agricole individuale reprezentând 19,3% din venitul disponibil total. Transferurile bănești de peste hotare rămân o sursă importantă pentru bugetul gospodăriei. În medie, acestea au reprezentat în Q1:13 16,6% din totalul veniturilor, contribuția lor fiind cu 1,1 puncte procentuale mai mare decât în Q1:12. Populația rurală, în comparație cu cea urbană, s-a bazat mai mult pe remitențe (21,0% din veniturile gospodăriilor rurale și doar 13% din veniturile gospodăriilor urbane). Datorită nivelului de trai mai ridicat, populația urbană consumă mult mai mult decât cea rurală: în Q1:13, cheltuielile medii de consum în mediul urban au fost de 1993,2 lei pe persoană pe lună, cu 589 lei sau de 1,4 ori mai mari decât în mediul rural.

Finanțele publice. În perioada lunilor Ian-Mai:13, veniturile bugetului de stat au înregistrat o creștere sănătoasă cu 8,2% f-a-p, fiind de bun augur pentru consolidarea fiscală ulterioară. Încasarea accizelor a crescut cu 24,4%, iar încasarea TVA - cu 17,6%, fapt ce confirmă relansarea economică bazată pe consum din anul curent. În pofida acestei dinamici pozitive, veniturile totale ale bugetului au avut o performanță scăzută față de nivelul planificat, cu o rată de execuție de numai 98,3%. Cauza principală este legată de debursările granturilor externe, care, în primele cinci luni din 2013 au prezentat doar 42,2% din nivelul planificat. Situația devine și mai îngrijorătoare, dacă luăm în considerare dependența masivă a bugetului de stat de această sursă de finanțare: în 2012 granturile externe au constituit a treia sursă de venit pentru bugetul de stat, după TVA și accize.

Piața forței de muncă. În T1:13, populația economic activă a crescut cu 1,6% f-a-p. Ponderea persoanelor angajate din totalul populației active a scăzut de la 92,8% la 91,9%, iar ponderea șomerilor a crescut de la 7,2% la 8,1%. Datorită ratei ridicate de îmbătrânire, ponderea populației economic active în mediul rural a fost mai mică decât în mediul urban: 48,3%, respectiv 51,7%. Populația angajată în câmpul muncii a crescut cu 0,6% f-a-p, datorită activităților non-agricole, și mai ales construcțiilor și serviciilor, domenii în care numărul de persoane angajate a

crescut cu 7,4%, respectiv 10,5% f-a-p. Pe partea negativă, numărul persoanelor angajate în industrie s-a redus cu 9,5%. În linii mari, ocuparea forței de muncă în activități non-agricole a crescut cu 1,1% f-a-p. În sectorul agricol situația este mai sumbră, cu o scădere de 1,4% a numărului de persoane angajate în aceeași perioadă de timp. În sectoarele non-agricole, săptămâna de lucru a avut în medie 42,5 ore. Cea mai mare durată a zilei de lucru s-a înregistrat la angajați (8,8 ore), iar cea mai mică - la lucrătorii de familie neplătiți (5,1 ore). Ponderea bărbaților angajați este mai mare cu 6,7 p.p. decât ponderea femeilor angajate (40,3%, respectiv 33,6%).

Prețurile. În Mai:13, indicii prețurilor de consum (IPC) a înregistrat o creștere de 5,7% f-a-p, vizibil mai accelerată decât cea de 4,5% din luna precedentă. Trei factori cheie explică această evoluție destul de bruscă. În primul rând, Biroul Național de Statistică a schimbat metodologia de calculare a IPC, prin includerea prețurilor la fructele și legumele noi care sunt vândute pentru prima dată în acest an și care sunt mult mai scumpe. Prin urmare, creșterea f-a-p a prețurilor la alimente, fiind și principala componentă a IPC, a fost de 6,1% în Apr:13 și 10,0% în Mai:13. În al doilea rând, redresarea consumului gospodăriilor, deși moderată, a alimentat într-o oarecare măsură presiunile inflaționiste de pe partea cererii. Ca urmare, inflația anuală de bază (IPC fără alimente, băuturi, combustibili și produse și servicii cu prețuri reglementate) a crescut de la 3,9% în Apr:13 la 4,2% în Mai:13. În al treilea rând, deprecierea treptată a monedei naționale a dat un impuls în plus creșterii prețurilor.

Politica monetară. Banca centrală menține caracterul adaptiv al politicii monetare pentru a asigura condițiile unui avânt economic sănătos și a preveni tendințele dezinflaționiste. Prin urmare, rata de bază a BNM a fost menținută la minimul istoric de 3,5%, adică, în termeni reali, aproape de zero, ținând cont de faptul că IPC anual se preconizează să oscileze la un nivel similar până la sfârșitul anului 2014. Menținându-și constantă rata de bază, banca centrală a continuat operațiunile de sterilizare a excesului de lichidități din sistemul bancar: în Mai:13, volumul total al certificatelor BNM vândute a crescut cu 14,4% f-a-p.

Indicatorii financiari. În Mai:13, băncile au acordat cu 19,2% mai multe credite față de Mai:12, principala contribuție având-o creditele în moneda națională pentru companii, care au crescut cu 60,5%. Creditele în valută străină acordate companiilor s-au redus însă cu 33,9% f-a-p, fapt ce reflectă orientarea băncilor împotriva riscurilor valutare. Volumul total al depozitelor noi în moneda națională a scăzut cu 24,1%, iar al celor în valută străină - cu 32,2%. Această situație a fost determinată în principal de dificultățile financiare de la Banca de Economii, unde volumul total al depozitelor s-a redus cu 14,2%. Totodată, majoritatea băncilor comerciale și-au extins portofoliul de depozite. Expansiunea creditării a îmbunătățit ușor rentabilitatea capitalului propriu al băncilor, de la 10,4% în Apr:13 la 10,5% în Mai:13. Mai mult, în pofida scăderii volumului depozitelor noi, sistemul a rămas în general bine capitalizat (rata de acoperire a capitalului a fost de 23,6%, la un prag minim permis de 16%) și cu lichidități masive (indicatorul lichidității curente a fost de 32,2%, la un prag minim permis de 20%). În consecință, nici una din bănci nu a recurs la facilitatea de credit a BNM. Pe partea negativă, sistemul bancar rămâne afectat de rata ridicată a activelor toxice: ponderea creditelor neperformante a constituit 12,9%, de la 12,6% în Apr:13.

Comerțul exterior. În perioada lunilor Ian-Apr:13, volumul total al exporturilor a înregistrat o creștere sănătoasă de 12,7% f-a-p, însă în scădere de la 15,4% în Ian-Mar:13 și 18,2% în Ian-Feb:13. Această situație s-a datorat în primul rând încetinirii creșterii exporturilor către UE, din cauza dificultăților economice din această regiune. Exporturile spre CSI au rămas semnificative, crescând cu 13,8% f-a-p în perioada lunilor Ian-Apr:13. Totuși, cea mai remarcabilă evoluție s-a înregistrat în exporturile spre Turcia, care au fost de 3,6 ori mai mari comparativ cu aceeași perioadă din anul precedent. Ca urmare, Turcia a devenit a treia destinație a exporturilor moldovenești, depășind Italia. Importurile au crescut mai lent comparativ cu exporturile, dar într-un ritm accelerat (+6,0% în perioada lunilor Ian-Apr:13, de la 3,7% în Ian-Feb:13) datorită redresării economice determinate de consum.

Principali parteneri comerciali. În Q1:13, creșterea PIB-ului Rusiei a scăzut brusc la 1,6%, de la 4,8% cu un an în urmă, în timp ce Ministerul Economiei și-a redus previziunea de creștere economică pentru 2013, de la 3,7% la 2,4%. Mai mult decât atât, mulți analiști independenți sunt chiar mai pesimiști, discutând despre o recesiune în al doilea semestru al anului curent. Aceste perspective nu sunt prea favorabile pentru economia Moldovei, deoarece ar putea afecta exporturile spre această țară, dar și remitențele și ISD venite din Rusia, care, tradițional, joacă un rol important în Moldova. UE a rămas cuprinsă de recesiune, PIB-ul scăzând cu 0,7% în Q1:13 f-a-p, cea mai serioasă scădere fiind înregistrată în zona Euro (-1,1%). Italia, Spania și Portugalia, importanți parteneri economici ai Republicii Moldova, în special prin prisma legăturilor comerciale și a fluxului de remitențe, au înregistrat creșteri negative (-0,5%, -0,5% și respectiv -0,4% f-a-p). Totuși, cel mai important partener comercial din UE, România, a înregistrat o creștere pozitivă (+0,7%), fapt ce a impulsionat cererea pentru exporturile moldovenești din această țară.

Piețele mondiale și regionale. Economia mondială pare să tranziteze spre o perioadă de creștere mai stabilă, dar mai lentă. Produsul Intern Brut mondial (PIB), care a scăzut la mijlocul anului 2012, se redresează și, potrivit celei mai recente previziuni a Băncii Mondiale, în 2013 se așteaptă o accelerare modestă a PIB-ului trimestrial. Per ansamblu, se estimează că în țările cu venituri ridicate recuperarea va fi graduală, PIB-ul crescând cu doar 1,2% în anul curent și cu 2,0% și 2,3% în 2014, respectiv 2015. Referitor la situația de pe piețele regionale, multe state nu și-au revenit încă în urma crizei. Șomajul și decalajul de producție rămân la cote ridicate, deoarece sectorul bancar, consumul gospodăriilor și restructurarea fiscală au afectat activitatea economică.

■ Principalele evoluții ale politicilor economice în iunie 2013

Evoluțiile politicilor	Comentariu din partea Expert-Grup
6 iunie. Șeful Delegației UE la Chișinău, Dirk Schuebel, a declarat la al treilea Forum Internațional de la Tiraspol că UE este dispusă să susțină întreprinderile din Transnistria pentru a face față cerințelor din viitorul Acord privind crearea Zonei de liber schimb aprofundat și cuprinzător (ZLSAC) dintre Republica Moldova și UE.	Reticența autorităților transnistrene față de respectarea cerințelor ZLSAC, împreună cu competitivitatea scăzută a economiei regiunii și armonizarea redusă cu standardele europene, este principala provocare pentru implementarea acordului pe întregul teritoriu al Republicii Moldova. Riscul principal provine din faptul că, dacă prevederile Acordului vor fi aplicate numai pe malul drept al Nistrului, Transnistria va fi tratată automat de UE ca parte terță, având ca rezultat înlocuirea actualului sistem de preferințe comerciale autonome cu tarife celei mai favorizate națiuni care sunt și mai restrictive. Astfel, exporturile firmelor transnistrene către UE vor deveni mai scumpe și, deci, mai puțin competitive. Pentru o economie în care 40% din totalul exporturilor se îndreaptă spre UE, această situație va implica un șoc serios, ducând la o scădere a PIB-ului cu 3-4%, conform diverselor calcule.
12 iunie. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) a lansat la 12 iunie 2013 prima rundă a discuțiilor publice privind "Strategia națională de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural în Republica Moldova pentru anii 2014 – 2020". Discuțiile au avut loc la Costești, Ialoveni, cu participarea oficialilor din minister, a agricultorilor locali și a funcționarilor publici din zona centrală a țării. Discuții publice similare sunt organizate în regiunile Nord și Sud. Oficialii din Ministerul Agriculturii speră că Guvernul va aproba proiectul în această vară și Parlamentul îl va adopta în sesiunea de toamnă.	Importanța unui astfel de document strategic, care trebuie avizat și discutat cu toate părțile interesate relevante, este incontestabilă. Este important nu doar pentru a asigura posibila finanțare internațională, ci și pentru a avea o viziune clară despre direcția în care se vor îndrepta sectorul agricol și dezvoltarea rurală. Un pas la fel de important va fi elaborarea unui plan de acțiuni concret și detaliat, cu activități clar definite și responsabilități delimitate pentru implementarea strategiei respective. Proiectul de strategie prevede creșterea competitivității, gestionarea durabilă a resurselor naturale și îmbunătățirea nivelului de trai de la sate.
12 iunie. Negocierile privind Acordul de Liber Schimb dintre Republica Moldova și UE s-au încheiat oficial la 12 iunie. Ambele părți au început procedurile pentru inițierea acordului. Se estimează că acordul va fi implementat anul viitor și va afecta întreg teritoriul Republicii Moldova. În cadrul negocierilor s-a discutat nu numai despre tarife, ci și despre securitatea alimentară și securitatea energetică.	Semnarea acordului va avea nu doar efecte directe (stimularea bunăstării naționale și a exporturilor) pentru Moldova, ci și efecte indirecte, precum ameliorarea situației economice și creșterea investițiilor străine pe termen lung. ALSAC este parte a Acordului de Asociere, care, la rândul său, este cea mai strânsă formă de cooperare a UE cu statele terțe. Acesta ar trebui să asigure integrarea economică a Moldovei în UE și presupune liberalizarea treptată a comerțului cu bunuri și servicii, libera circulație a forței de muncă, reducerea taxelor vamale și a barierelor non-tehnice. Trebuie totuși să accentuăm că, pe termen scurt, acordul va implica anumite riscuri, în special pentru sectorul agricol, deoarece unele întreprinderi ar putea să nu reziste concurenței crescute. Mai mult, având doar o treime din standardele naționale armonizate cu cele europene, problema transnistreană nesoluționată, competitivitatea redusă a producătorilor moldoveni și deficiențe structurale multiple, Moldova va trebui să depună eforturi mari pentru a se bucura de avantajele oferite de ALSAC. Prin urmare, semnarea acestui acord nu trebuie privită de autoritățile Republicii Moldova ca un punct terminus, ci mai degrabă ca un impuls suplimentar spre alte reforme vizând modernizarea economiei moldovenești.
25 iunie. Delegația FMI a efectuat o vizită la Chișinău între 19 și 24 iunie. Misiunea FMI a înaintat Guvernului câteva recomandări, printre care: renunțarea la impozitul unic în agricultură și reducerea TVA în sectorul agricol. Autoritățile sunt sfătuite să se abțină de la înlocuirea	Aceste recomandări au fost formulate la sfârșitul misiunii FMI la Chișinău, după un blocaj de mai multe luni în relațiile Moldovei cu Fondul și rezilierea anticipată a programului de finanțare din cauza mai multor angajamente restante pe fundalul instabilității politice.

Evoluțiile politicilor	Comentariu din partea Expert-Grup
altor impozite agricole cu un impozit consolidat, pentru a nu genera numeroase probleme economice, sociale și fiscale.	Impozitul consolidat în agricultură a fost decis chiar înainte de demisia Guvernului, iar deciziile cele mai criticate de către FMI au intrat deja în vigoare, fiind adoptate de Parlament și publicate oficial. Trebuie totuși să accentuăm că, referitor la impozitul unic în agricultură, majoritatea agricultorilor și autorităților locale au dezaprobat această inițiativă, deoarece ea favorizează marile gospodării agricole pe cheltuiala celor mici, în timp ce micii producători agricoli constituie marea majoritate. Având în vedere acest fapt, legea menționată nu a fost încă aprobată.
26 iunie. Negocierile privind un acord de asociere cu UE s-au încheiat. Consiliul de Cooperare Republica Moldova-Uniunea Europeană a confirmat negocierea Acordului de Asociere, inclusiv Acordul de Liber Schimb cu UE. Consiliul are încredere în parafarea acordului la reuniunea Parteneriatului Estic de la Vilnius (29 noiembrie), semnarea fiind finalizată imediat ce procedurile tehnice vor fi încheiate.	Uniunea Europeană a salutat progresele realizate de Republica Moldova cu privire la a doua și ultima etapă a Planului de Acțiuni privind liberalizarea vizelor și libera circulație, care reconfirmă obiectivul călătoriei libere a cetățenilor moldoveni în UE în cel mai scurt timp.
27 iunie. Ministerul Economiei, după consultări cu reprezentanții FMI în Moldova, a revizuit de la 3,5% la 4,0% previziunea oficială de creștere a PIB-ului în 2013, pe motivul creșterii economice destul de solide înregistrate în T1:13.	Motivul principal al acestei revizui este legat de creșterea compensatorie din agricultură, creșterea exporturilor și redresarea consumului gospodăriilor. Mai mult decât atât, putem presupune un anumit efect de multiplicare, deoarece optimismul oficialilor se poate transmite în întreaga economie, sporind încrederea consumatorilor și a companiilor. Totuși, Ministerul Economiei ar trebui să se consulte nu numai cu oficialii FMI, dar și cu banca centrală, pentru acuratețea revizuirii previziunii. Mai mult, problemele economice regionale rămân relevante, odată cu atenuarea creșterii economice în Rusia și recesiunea din UE.

Anexă statistică

Tabelul 1. Principalii indicatori lunari

Indicatorul	Iun:2	Iul:12	Aug:12	Sep:12	Oct:12	Noi:12	Dec:12	Ian:13	Feb:13	Mar:13	Apr:13	Mai:13
Producția industrială, f-a-p, % schimbare	0,2	1,0	-5,2	-10,7	-6,0	-7,9	-3,1	-2,1	-0,7	1,5	6,4	n.a.
Comerțul cu amănuntul, f-a-p, % schimbare	0,2	1,6	1,9	-1,2	4,3	-2,6	-12,4	-3,5	6,7	-1,9	0,6	n.a.
Servicii prestate populației, f-a-p, % schimbare	2,0	2,6	3,7	2,5	-1,8	3,5	-1,2	9,3	7,4	4,1	13,1	n.a.
Exportul de bunuri, f-a-p, % schimbare	3,7	-9,9	-15,8	2,4	-0,4	-11,0	-14,1	9,9	25,9	11,1	5,2	n.a.
Importul de bunuri, f-a-p, % schimbare	-3,7	0,4	-3,3	-7,1	6,2	-3,4	-5,7	2,8	4,5	2,5	13,9	n.a.
Active oficiale de rezervă, milioane USD	2059,0	2094,3	2231,6	2326,8	2421,5	2422,4	2515,0	2519,7	2488,1	2469,1	2481,0	2475,3
Transportul de marfă, f-a-p, % schimbare	23,9	23,1	-11,5	-16,2	13,9	1,4	-16,4	-13,5	41,3	31,0	25,2	0,8
Șomeri înregistrați la ANOFM (s-p)	31722	29412	27243	25552	24609	25586	26297	26643	27160	26324	24723	22107
Salariul real, f-a-p, % schimbare	6,1	5,4	5,7	3,2	6,0	5,3	4,9	8,8	4,1	7,0	6,8	n.a.
Venituri bugetare, f-a-p, % schimbare *	12,3	16,1	14,5	12,7	13,3	14,1	11,2	9,5	14,9	14,3	12,7	8,7
IPC, f-a-p, %	3,7	4,0	4,4	4,9	3,9	3,7	4,1	4,6	4,4	4,2	4,5	5,7
IPPI, f-a-p, %	6,0	5,0	4,8	5,3	5,0	4,1	4,5	1,6	2,8	3,4	3,7	3,0
Rata nominală de schimb MDL/USD (s-p)	12,26	12,54	12,47	12,39	12,27	12,37	12,06	12,10	12,25	12,41	12,31	12,52
Bani transferați de peste hotare, f-a-p, % schimbare	-7,4	4,5	3,7	-5,8	23,6	3,6	-0,9	22,6	9,7	4,9	23,1	0,6
Agregatul monetar M2, f-a-p, % schimbare	11,8	14,1	18,2	21,4	20,8	23,7	23,5	27,2	26,1	23,4	25,0	26,7
Rata de bază a BNM, %	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	3,5	3,5
Rata dobânzii pentru depozite bancare, % (s-p)	7,59	7,40	7,15	7,94	7,72	7,96	8,44	8,55	8,56	8,09	7,33	7,75
Rata dobânzii pentru credite bancare, %	13,69	13,38	12,82	12,58	13,0	12,68	11,98	12,41	13,23	12,77	12,4	12,21
Creditele neperformante ca procentaj din creditele totale	15,3	15,2	15,3	14,5	14,4	14,7	14,5	14,6	14,5	13,0	12,6	12,9

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG;

Tabelul 2. Principalii indicatori trimestriali

Indicatorul	Q1:11	Q2:11	Q3:11	Q4:11	Q1:12	Q2:12	Q3:12	Q4:12	Q1:13
Rata de creștere a PIB-lui real, f-a-p*, %	8,4	7,5	6,7	6,4	1,0	0,8	-0,2	-0,7	3,5
Producția agricolă, f-a-p, % schimbare*	8,3	3,9	3,7	4,6	0,6	-2,1	-21,6	-22,4	-1,6
Lucrări de construcție, f-a-p, % schimbare*	4,0	12,9	3,1	1,4	4,9	3,6	0,8	-1,3	3,7
Investiții în capitalul fix, f-a-p, % schimbare*	132,0	131,8	111,3	109,3	95,4	-0,6	-0,7	-4,1	-2,4
Fluxurile nete de ISD, f-a-p, % schimbare	25,8	100	-1,8	33,3	-51,3	-26,3	-68,2	-22,2	102,0
Rata șomajului, %	9,4	6,2	5,3	6,2	7,2	4,5	4,8	5,9	8,1
Rata de ocupare a forței de muncă, %	34,6	41,9	42,9	38,4	34,3	40,5	41,1	37,9	34,5

Notă: * - cumulativ; (e) - estimat;

Sursa: BNS, BNM și calcule și estimări ale EG;